

kauskas, o J. Ochmański nuceitą mokslo kelią gražiai pristatė velionio kolega Janas Jurkiewiczzius.

Aloyzas Vidugiris

Aloyzas VIDUGIRIS
Lietuvių kalbos institutas
Antakalnio g. 6
LT-2055 Vilnius, Lietuva

Gauta 2000 01 12

IN MEMORIAM TATJANA BULYGINA (1929–2000)

2000 m. balandžio 19 dieną Maskvoje po sunkios ligos mirė Tatjana Bulygina (Šmeliova). Netekome žymios lietuvių kalbos tyrėjos, nuoširdžios mūsų tautos bičiulės.

T. Bulygina gimė 1929 m. gegužės 16 dieną Maskvoje. 1951 m. baigė Maskvos universiteto anglų kalbos specialybę. Artimiausi jos studijų draugai buvo vėliau pagarsėję, gerai ir Lietuvoje žinomi rusų mokslininkai: orientalistė Tatjana Jelizarenkova, indoeuropeistas Viačeslavas Ivanovas, tais pačiais metais slavistikos specialybę baigęs Vladimiras Toporovas.

Profesoriaus Michailo Petersono vadovaujama T. Bulygina kandidatinę disertaciją parašo apie dabartinės literatūrinės lietuvių kalbos junginius su kilmninku. Disertacijos tema straipsnį ji paskelbia ir „Lietuvių kalbotyros klausimuose“ (1959, 2, p. 90–108). 1960 m. apgynusi disertaciją, T. Bulygina ypač atsideda kalbos mokslo teorijos klausimams. 1964 m. ji paskelbia studiją apie Prahos lingvistinę mokyklą (kn.: *Osnovnye napravlenija strukturalizma. M.*, 1964, p. 46–126). 1968 m. išspausdinamas jos tyrinėjimas, skirtas gramatinių opozicijų problemoms (kn.: *Issledovanija po obščej teorii gramatiki. M.*, 1968, p. 175–231). Lietuvių kalbos tyrinėtojams ypač svarbus T. Bulyginos darbas „Dabartinės lietuvių literatūrinės kalbos morfologinė žodžio struktūra“ (kn.: *Morfologičeskaja struktura slova v indoevropskich jazykach. M.*, 1970, p. 7–70), kuria me pirmą kartą pamėginta struktūriškai aprašyti lietuvių kalbos žodžio morfologinę sandarą.

1977 m. atskira knyga paskelbiamas svarbiausias T. Bulyginos veikalas „Morfologinių modelių teorijos problemos“ (*Problemy teorii morfologičeskich modelej. M.*, 1977). Šiame veikale kaip pagrindinė lingvistinė medžiaga autorės pasirinkta rusų ir lietuvių kalbos. 1980 m. už šį darbą T. Bulyginai buvo suteiktas filologijos mokslų daktaro laipsnis.

Įdomių straipsnių T. Bulygina paskelbė sakinio semantikos, semiotikos klausimais. Kartu su sūnumi Aleksejum Šmeliovu ji į rusų kalbą išvertė semiotikos

pradininko Charleso Sanderso Peirceo veikalą „Speculative grammar“ (kn.: *Semiotika*. M., 1983, p. 151–210).

Nuo 1954 metų iki mirties T. Bulygina dirbo Rusijos mokslų akademijos Kalbotyros institute. Maskvos universitete ji yra dėščiusi lietuvių kalbą. Jai teko vadovauti ir oponuoti lituanistinėms disertacijoms, skaityti pranešimus baltistų konferencijose. Paskutinis T. Bulyginos lituanistinis darbas – straipsnis „Lietuvių kalba“, kurį ji parašė Kalbotyros instituto rengiamam daugiatomiumi veikalui „Pasaulio kalbos“. Šiam veikalui ji, jau ligų kamuojama, redagavo ir kitus baltų kalboms skirtus straipsnius.

Palaidota Tatjana Bulygina Maskvos pietvakarių pakraštyje esančiose Troekurovskos kapinėse, ne per toliausiai nuo savo vyro, žymaus rusų leksikologo akademiko Dmitrijaus Šmeliovo, kapo. Deja, velionei skirtą vietą prie jos vyro užėmė daug skausmo tėvams suteikęs tragiškai miręs jaunesnysis sūnus Ivanas. Dabar filologines šeimos tradicijas lemta tęsti sūnui Aleksejui, kuris, be kita ko, moka ir lietuvių kalbą.

Šio straipsnio autorius prisimena daugybę malonių susitikimų su Tatjana Bulygina ir jos šeimos nariais Maskvoje, Vilniuje, Rygoje, Palangoje. Paskutinį kartą susitikome vos keletą savaitių prieš jos mirtį – kovo 11 dieną Maskvoje, Jurgio Baltrušaičio namuose, Lietuvos nepriklausomybės dešimtųjų metinių minėjime. Tada nepagalvota, kad tas kartas bus jau paskutinis.

Algirdas Sabaliauskas

Algirdas SABALIAUSKAS
Lietuvių kalbos institutas
Antakalnio g. 6
LT-2055 Vilnius, Lietuva

Gauta 2000 11 12